

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 299/2025-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **RS-1, s.r.o.**, Priemyselná 10, Bratislava, IČO 45 556 954, zastúpenej AK Igor Milichovský s.r.o., Južná trieda 2/A, Košice, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obdo/17/2023 z 28. novembra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 15. apríla 2025 domáha vyslovenia porušenia svojich práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4Obdo/17/2023 z 28. novembra 2024. Žiada, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Zároveň žiada o náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Okresný súd Košice I rozhodol rozsudkom č. k. 26Cb/14/2016-455 z 24. novembra 2020 o žalobe sťažovateľky o zaplatenie 8 689,19 eur s prísl. tak, že konanie neprerušil (výrok č. 1), žalobu zamietol (výrok č. 2) a žalovanej priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok č. 3). V odôvodnení svojho rozhodnutia dospel k záveru, že sťažovateľke ako výrobcovi elektriny z obnoviteľných zdrojov nevznikol nárok na doplatok podľa zákona č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 309/2009 Z. z.“), keďže si nespĺnila svoje zákonné povinnosti podľa § 4 ods. 2 písm. c) zákona č. 309/2009 Z. z., t. j. povinnosť k 15. augustu oznámiť žalovanej uplatnenie podpory na nasledujúci kalendárny rok vrátane predpokladaného množstva energie. Žalovaná preto vrátila faktúru sťažovateľke, ktorou vyúčtovala žalovanej svoj nárok za vyrobenú elektrinu v roku 2015. Neakceptoval argumentáciu sťažovateľky, že svoju oznamovaciu povinnosť

splnila podaním žiadosti o schválenie ceny elektriny na stanovenie doplatku na roky 2014 až 2026, ani argumentáciu, že porušenie jej povinnosti nemôže byť sankcionované stratou nároku na podporu pre rok 2015. Argumentoval tým, že predmetná oznamovacia povinnosť a na ňu nadväzujúca sankcia boli predmetom konania o súlade právnych predpisov, pričom ústavný súd v rozhodnutí č. k. PL. ÚS 50/2015-148 z 22. marca 2017 ju nepovažoval za neprimeranú či v rozpore s ústavou.

3. Sťažovateľka podala proti rozsudku súdu prvej inštancie odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Košiciach rozsudkom č. k. 4Cob/99/2021-581 z 29. septembra 2022 tak, že potvrdil výrok rozsudku prvej inštancie o zamietnutí žaloby, odmietol odvolanie vo výroku, ktorým konanie neprerušil, návrh na prerušenie odvolacieho konania zamietol a žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a dospel k správne právnemu záveru, ktorý aj náležite, presvedčivým spôsobom odôvodnil, preto v plnom rozsahu naň odkázal. Na doplnenie a zdôraznenie správnosti dodal, že nebolo sporné, že sťažovateľka zásielku odovzdala na poštovú prepravu 14. augusta 2014, pričom bola doručená 18. augusta 2014. K výkladu formulácie „k 15. augustu“ uviedol, že existuje aplikovateľná judikatúra, konkrétne uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2Obdo/18/2018 z 27. augusta 2019 a rovnako aj rozhodnutie ústavného súdu vo veci sp. zn. II. ÚS 52/2020, z ktorých vyplýva, že ide o hmotnoprávnu lehotu (sankčný mechanizmus má súkromnoprávny charakter), pričom žiadateľovi vzniká nárok vtedy, ak svoju oznamovaciu povinnosť riadne (kumulatívne musí splniť obe svoje právne povinnosti, uplatnenie podpory a uvedenie predpokladaného množstva dodanej elektriny) a doručí svoje oznámenie do 15. augusta. Ide o každoročne opakovanú oznamovaciu povinnosť. V súvislosti s návrhom na prerušenie konania uviedol, že v danom prípade nie je daná potreba stanoviť hranice únieového práva a sťažovateľkou nastolené prejudiciálne otázky nie sú spôsobilé podstatným spôsobom ovplyvniť rozhodnutie vo veci samej. Nejde o spor, ktorého podstatou by bol výklad predpisov únieového práva, sťažovateľkou nastolené otázky predstavujú polemiku o právnych otázkach, ktoré už boli na vnútroštátnej úrovni ustálené rozhodovacou praxou najvyššieho súdu a ústavného súdu, preto návrh na prerušenie konania zamietol.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu sťažovateľka podala dovolanie, ktoré založila na tvrdení existencii dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. e) a f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a nesprávnom právnom posúdení veci v judikatúrnej situácii predpokladanej v § 421 ods. 1 písm. b) CSP. K dovolaciemu dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci najvyšší súd uviedol, že sťažovateľka nevymedzila jasne a zrozumiteľne žiadnu právnu otázku a k dôvodu prípustnosti podľa § 420 písm. f) sa len odvolala na stanovisko R 2/2016 s tvrdením, že odvolací súd sa dostatočne nevysporiadal so všetkými podstatnými skutočnosťami významnými pre rozhodnutie vo veci.

5. Pokiaľ ide o namietané nesprávne obsadenie súdu, sťažovateľka argumentovala nekonformnosťou výkladu § 4 ods. 3 zákona č. 309/2009 Z. z., ktoré je podľa jej názoru v rozpore s čl. 13 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2009/28/ES o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie a o zmene a doplnení a následnom zrušení smerníc 2001/77/ES a 2003/30/ES (ďalej len „smernice č. 2009/28/ES“), keďže ním zavedené opatrenie (sankcia) je neprimeraná, bezúčelná. Sťažovateľka odkazovala na rozsudky Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) v spojených veciach C-204/12 až C-208/12

z 11. septembra 2014 a rozsudok C-573/12 z 1. júla 2014 s tým, že odvolací súd mal predložiť ňou formulované prejudiciálne otázky Súdnemu dvoru a ich nepredložením vylúčil z rozhodovania a výkladu práva Európskej únie komunitárneho sudcu.

6. K návrhu sťažovateľky na prerušenie dovolacieho konania na účel predloženia veci Súdnemu dvoru a k sťažovateľkou formulovaným otázkam v kontexte označených smerníc najvyšší súd konštatoval, že cieľom smernice č. 2009/28/ES (ktorá nahradila už skoršie, do právneho poriadku implementované smernice týkajúce sa podpory výroby elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov) bolo stanoviť spoločný rámec, a to najmä stanovením záväzných vnútroštátnych cieľov týkajúcich sa podielu energie vyrobenej z obnoviteľných zdrojov. Na dosiahnutie týchto cieľov môžu členské štáty podľa čl. 3 ods. 3 smernice 2009/28/ES uplatňovať „schémy pomoci“ a poskytnúť najmä investičnú pomoc, oslobodenie od dane, alebo jej zníženie a vrátenie dane alebo dokonca uložiť povinnosť využívať vyrobenú energiu z obnoviteľných zdrojov. Členské štáty tak majú priestor na voľnú úvahu, pokiaľ ide o opatrenia, ktoré považujú za vhodné na dosiahnutie celkových vnútroštátnych záväzných cieľov stanovených v čl. 3 ods. 1 a 2 smernice 2009/28. Súdny dvor vo svojej rozhodovacej praxi vo vzťahu k výkladu označenej smernice spresnil, že z bodu 25 recitálu smernice, z čl. 1 a 2 druhého ods. písm. k) a čl. 3 ods. 3 smernice vyplýva, že normotvorca Únie nemal v úmysle vykonať úplnú harmonizáciu vnútroštátnych systémov podpory (Alands Vindkraft, C-573/12 z 1. 7. 2014, body 59 až 63). Naopak, konštatoval, že členské štáty „môžu“ uplatňovať systém podpory, pričom disponujú širokou mierou voľnej úvahy, pokiaľ ide o opatrenia, ktoré môžu prijať na dosiahnutie cieľov stanovených v čl. 3 ods. 1 a 2 smernice (Promociones Oliva Park, C 220/19, bod 68). Vychádzajúc z uvedeného, konštatoval, že ak sťažovateľka poukazovala na rozhodnutia konkr. súdneho dvora (Alands Vindkraft, C-573/12 z 1. 7. 2014), tie sa týkali záruk pôvodu elektrickej energie, certifikátov elektrickej energie, pričom cieľom smernice 2009/28 nebolo zaviesť rámec Spoločenstva týkajúci sa vnútroštátnych systémov podpory, ale zaručiť riadne fungovanie existujúcich systémov podpory. Ďalej konštatoval, že časti rozhodnutí vyňaté sťažovateľkou v dovolaní sa týkali posudzovania vnútroštátnej právnej úpravy z pohľadu zásady voľného pohybu tovaru, či vnútroštátna úprava nezamedzuje dovozu zelenej energie z iných členských štátov. Tento aspekt v posudzovanej veci prítomný nebol. K čl. 13 smernice 2009/28ES uviedol, že tento upravuje administratívne postupy týkajúce sa schvaľovania a vydávania osvedčení a povolení. Z označeného článku smernice ako ani z rozhodovacej praxe Súdného dvora nevyplýva, že by upravoval „systém podpory“ tak, ako uvedená smernica tento pojem definuje v čl. 2 písm. k), prípadne že v tomto konaní posudzovaná vnútroštátna úprava upravovala „správne poplatky“ alebo „správne postupy“ týkajúce sa zariadení na výrobu elektriny. Na základe uvedeného najvyšší súd dospel k záveru, že otázky, ktoré v tomto konaní vznikli, a posudzovaná vnútroštátna úprava nedávajú potrebný skutkový a právny základ pre záver o tom, že pre rozhodnutie tohto sporu je potrebné uskutočniť výklad dovolateľom navrhovaného čl. 2 písm. k) v spojení s čl. 13 smernice 2009/28/ES, prípadne iných ustanovení smernice Súdnym dvorom. Inými slovami, navrhovaný výklad označených ustanovení nebol relevantný pre rozhodnutie veci.

7. Vo vzťahu k navrhovanému výkladu čl. 37 ods. 1 písm. b) a čl. 37 ods. 4 písm. a), b) a d) smernice 2009/72/ES najvyšší súd konštatoval, že predmetom úpravy označených článkov smernice nie sú povinnosti v oblasti podpory využívania energie z obnoviteľných zdrojov. Na základe týchto úvah konštatoval, že nezistil dôvod, pre ktorý by bolo potrebné požiadať Súdny dvor o výklad ustanovení smernice 2009/72/ES, pretože nie sú relevantné pre rozhodnutie veci, ktorá sa týka

podmienok vnútroštátneho mechanizmu podpory využívania elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov. Z rovnakého dôvodu najvyšší súd nevidel ani dôvod na podanie návrhu na výklad čl. 16 Charty základných práv Európskej únie a čl. 2 Zmluvy o Európskej únii, preto návrh sťažovateľky na prerušenie konania zamietol.

8. Naplnenie vady podľa § 420 písm. e) CSP preto najvyšší súd nezhliadol.

9. K tvrdenej arbitrárnosti rozhodnutia najvyšší súd konštatoval, že odvolací súd spolu so súdom prvej inštancie poskytli sťažovateľke vyčerpávajúce odpovede k všetkým podstatným otázkam, ktoré v konaní vznikli. K chýbajúcej odpovedi na možnú aplikáciu § 43c ods. 3 Občianskeho zákonníka uviedol, že táto úprava nebola relevantná pre rozhodnutie veci, keďže upravuje postup pri uzatváraní dvojstranných právnych úkonov a v danom prípade išlo o jednostranný právny úkon (oznámenie). Z uvedených dôvodov dospel k záveru, že tento dovolací dôvod nebol naplnený.

10. K otázke výkladu § 4 ods. 2 písm. c) a § 18 ods. 1 zákona č. 309/2009 Z. z. a k otázke primeranosti a nevyhnutnosti najvyšší súd uviedol, že táto otázka už bola v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu (2Obdo/18/2018 z 27. augusta 2019 a ďalšie) a ústavného súdu (PL. ÚS 50/2015, kde bol vykonaný aj test proporcionality) vyriešená, pričom napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je v súlade s tam vyslovenými právnymi závermi, preto ani nemožno hovoriť o odklone, ktorý by zakladal prípustnosť uplatneného dovolacieho dôvodu.

11. Vychádzajúc zo svojich zistení o nenaplnení uplatnených dovolacích dôvodov, ako aj záveru o neexistencii dôvodov na prerušenie konania, najvyšší súd dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

II.

Argumentácia sťažovateľky

12. Sťažovateľka považuje za problematickú práve tú časť napadnutého rozhodnutia, v ktorej najvyšší súd dospel k záveru o neopodstatnenosti jej návrhu na prerušenie konania a na predloženie veci Súdnemu dvoru. Tvrdí, že eurokonformný výklad aplikovaného vnútroštátneho práva v rámci aplikovateľných smerníc dosiaľ nebol uskutočnený v predchádzajúcich konaniach s obdobným predmetom, pričom výklad najvyššieho súdu považuje za nedostatočný, nesprávny a porušujúci jej označené práva. Je toho názoru, že strata podpory na jeden rok ako zákonná sankcia v dôsledku porušenia svojej oznamovacej povinnosti je neprimeraná, a nie nevyhnutná, keďže z povahy veci je zrejmé, že distribučná spoločnosť disponuje informáciami, ktoré sú predmetom oznámenia (predpokladaná výroba na nasledujúci kalendárny rok). V podstate ide o zopakovanie už uplatnenej argumentácie v predchádzajúcich fázach napadnutého konania, najmä však dovolacom konaní. Sťažovateľka vyjadruje nesúhlas so závermi najvyššieho súdu o nerelevantnosti nastolených otázok výkladu predovšetkým dvoch smerníc (opísaných v bodoch 5 a 6 tohto rozhodnutia). Sťažovateľka tvrdí, že najvyšší súd nerozpoznal svoju povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru. Najvyššiemu súdu vyčíta aj to, že ak najvyšší súd dospel k záveru o nedostatku relevantnosti nastolených otázok, nemal dovolanie ako neprípustné odmietnuť, ale ho mal zamietnuť. Podľa názoru sťažovateľky najvyšší súd ignoroval pasáže rozsudkov Súdneho dvora v spojených veciach C-204/12 až C-208/12 z 11. septembra 2014 a rozsudok C-573/12 z 1. júla 2014, kde Súdny dvor opakovane upozorňoval na neprípustnosť neprimeraného sankčného mechanizmu pri porušení takých povinností, ktoré možno označiť za kľúčové vo vzťahu k fungovaniu systému podpory.

Zotrvala na názore, že porušenie „bezúčelnej“ oznamovacej povinnosti s následkom straty podpory pre ďalší kalendárny rok je neprimeraným opatrením.

13. Najvyšší súd mal takto svojím napadnutým uznesením porušiť základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

14. Podstatou ústavnej sťažnosti je nesúhlas sťažovateľky s odôvodnením napadnutého uznesenia najvyššieho súdu v časti, v ktorej vyhodnocoval potrebu obrátiť sa na Súdny dvor s navrhovanými prejudiciálnymi otázkami, ktoré podľa jej názoru boli relevantné pre posúdenie toho, či aplikovaná vnútroštátna právna úprava je v súlade s označenými článkami smerníc, teda úniovým právom.

15. Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu konštatuje, že sťažovateľka sa domáhala záväzného výkladu smerníc, ktoré neregulujú spôsob poskytovania alebo krátenia podpory formou sankcií už existujúcich výrobcov elektrickej energie za porušenie povinnosti v rámci vnútroštátnych právnych úprav. Smernica 2009/28/ES neupravuje systém podpory na úrovni členského štátu, práve naopak, dovoľuje členským štátom vytvoriť schémy podpory na účel dosiahnutia cieľa smernice, ktorým je dosiahnutie stanoveného podielu energie vyrobenej z obnoviteľných zdrojov. Predmetom čl. 37 ods. 1 písm. b) a čl. 37 ods. 4 písm. a) b) a d) smernice 2009/72/ES, na ktoré sa sťažovateľka odvoláva, nie sú povinnosti v oblasti podpory využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie.

16. Pasáže rozsudkov, ktoré sťažovateľka tendenčne cituje, sa týkajú v prípade rozsudku vo veci C-573/12 z 1. júla 2014 výšky poplatkov, ktorá má výrobcov podnecovať k zvýšeniu výroby zelenej elektrickej energie, prípadne sankcií za to, že nedosiahli určenú kvótu vyrobenej zelenej energie a kúpy tzv. certifikátov, pričom Súdny dvor dodáva, že by tieto sankcie nemali byť neprimerané. V posudzovanom prípade však nejde o situáciu, že je výrobca sankcionovaný kvôli nevyrobeniu dostatočného množstva energie na dosiahnutie cieľa smernice, ale za to, že ako výrobca si neplní svoju oznamovaciu povinnosť, v dôsledku čoho na základe vnútroštátnej právnej úpravy stráca na kalendárny rok štátnu podporu, reglementovanie podmienok a formy, ktorej je ponechané na diskreciu členského štátu.

17. Pokiaľ ide o druhú citovanú pasáž rozsudku Súdneho dvora v spojených veciach C-204/12 až C-208/12 z 11. septembra 2014, ide o analogickú situáciu, keď Súdny dvor vlastne hovorí o vyhnutí sa neprimeranému sankcionovaniu zahraničných výrobcov za to, že členský štát v záujme dosiahnutia cieľa (stanovený podiel zelenej energie k celku) zaviedol systém podpory, ktorý bol diskriminačný vo vzťahu k výrobcom zelenej energie z iných členských štátov, keďže tento systém podpory bol viazaný len na vnútroštátne osvedčenia o ekologickej elektrickej energii. Ani v tomto prípade nemožno vidieť relevantnú paralelu s prípadom sťažovateľky, ktorá bola sankcionovaná za neplnenie svojich oznamovacích povinností, ktoré nemajú súvis s dosahovaním cieľa smernice. Navyše, mechanizmus uplatňovania sankcie nemožno považovať za diskriminačný a netransparentný.

18. Vychádzajúc z uvedeného, ako aj zo záverov najvyššieho súdu týkajúcich sa predmetu právnej úpravy označených smerníc (neupravujú povinnosti v oblasti podpory využívania energie

z obnoviteľných zdrojov) vo väzbe na predmet sporu (časovo ohraničená strata podpory za neplnenie povinností na základe vnútroštátnej právnej úpravy podpory), nemožno ani na základe poskytnutého výkladu smernice Súdny dvorom dospieť k záveru, že v danej veci bolo potrebné obrátiť sa na Súdny dvor. Ako výstižne formuloval najvyšší súd, otázky, ktoré vznikli v tomto konaní o žalobe sťažovateľky, a vnútroštátna úprava nedávali potrebný skutkový a právny základ pre záver o tom, že je potrebné pre rozhodnutie sporu uskutočniť sťažovateľkou navrhovaný výklad označených článkov smerníc, keďže nebol relevantný pre rozhodnutie veci. K uvedenému možno dodať, že aplikovaná vnútroštátna právna úprava nie je v rozpore s označenou právnou úpravou dotknutých smerníc ani s rozhodnutiami Súdneho dvora.

19. Pokiaľ ide o námietku primeranosti sankcie za porušenie oznamovacej povinnosti, ústavný súd podobne, ako aj najvyšší súd považuje túto otázku za už vyriešenú, keďže v rámci konania o súlade právnych predpisov (PL. ÚS 50/2015) bol vykonaný test proporcionality aplikovanej právnej úpravy. Uvedené rovnako platí aj pre vyriešenie otázky charakteru lehoty.

20. Najvyšší súd sa riadne zaoberal všetkými namietanými vadami vznesenými v dovolacom konaní, pričom jeho závery ústavný súd považuje za logické a ústavne akceptovateľné.

21. Za nepodstatnú z hľadiska výsledku konania ústavný súd vyhodnotil argumentáciu sťažovateľky, či mal v okolnostiach veci najvyšší súd časť jej dovolania odmietnuť, alebo zamietnuť, keďže uvedená polemika nemá žiadny reálny význam pre sťažovateľku a ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia z hľadiska charakteru označených práv, ktoré sú svojou povahou výsledkové.

22. Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia napadnutého rozsudku a argumentácie ústavnej sťažnosti dospel už pri jej predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom označených práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol v celom rozsahu ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. mája 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu